

Rädda Barnens remissvar på promemorian om *Ytterligare förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget*

Inledning

Rädda Barnen har tagit del av remissen med förslag om ett tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer med anledning av ökade levnadsomkostnader, och välkomnar förslaget. Det kommer att utgöra ett viktigt stöd för barnfamiljer med låg inkomst. I vår senaste barnfattighetsrapport noterade vi en mycket försiktig minskning av barnfattigdom, men vi såg också att skillnaderna mellan barnfamiljer som har det bra ekonomiskt, fortsatt ökade i jämförelse med barnfamiljer som har en kärv ekonomi. Den grupp som stack ut mest var barn till en ensamstående utlandsfödd förälder. Barnen till dem löper nästan 50 procents risk att någon gång under ett år inte klara basala kostnader. I en ny enkätundersökning från mars 2024 som genomförts av Verian på uppdrag Rädda Barnen, Hyresgästföreningen, Majblommans riksförbund och Röda Korset ser man att:

4 av 10 (42 procent) av ensamstående föräldrar och 3 av 10 (28 procent) av sammanboende föräldrar med lägre inkomst anger att de har behövt låna pengar av närstående, vän eller bank för att kunna betala grundläggande utgifter någon eller flera gånger de senaste sex månaderna. Detta är en stor ökning jämfört med förra året då motsvarande siffra för ensamstående var 34 procent och för sammanboende 18 procent.¹

Rädda Barnen har länge arbetat med barn som lever i ekonomisk utsatthet. Både genom verksamheter i bostadsområden där många lever i socioekonomisk utsatthet och genom arbete som riktar sig mer generellt till barn och familjer som lever i en socioekonomiskt utsatt situation. Rädda Barnen konstaterar att det behövs en långsiktig ambition gällande åtgärder mot barnfattigdom. Bland annat behövs det fler familjepolitiska satsningar för att säkerställa varje barns rätt till goda uppväxtvillkor samt ett fattighetsmått som kan följas upp över tid.

Synpunkter från Rädda Barnen

3.3 Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget höjs

Förslag: Bostadsbidrag i form av tilläggsbidrag till barnfamiljer ska fortsätta att lämnas t.o.m. den 31 december 2024.

Rädda Barnen tillstyrker regeringens förslag angående stöd till barnfamiljer med låg inkomst i form av ett utökat bostadsbidrag. Rädda Barnen vill i detta sammanhang framföra ytterligare synpunkter med anledning av regeringens förslag.

4.5 Konsekvenser för barn

Regeringens förslag om bostadsbidrag riskerar att inte i tillräcklig utsträckning nå de barn som lever utan en fast bostad. Vi anser att barn utan stadigvarande bostad i detta avseende, i strid

¹ [barnfamiljers-ekonomiska-svarigheter-2024.pdf \(rodakorset.se\)](#) s 6

med artikel 26 i FN:s konvention om barnets rättigheter, riskerar att inte få sin rätt till social trygghet tillgodosedd.² Relevant för en bedömning av förslaget konsekvenser för barn är framförallt artikel 26 i barnkonventionen om barns rätt till social trygghet samt artikel 27 i barnkonventionen om skälig levnadsstandard.

Rädda Barnen kan konstatera att det krävs en fyllig barnkonsekvensanalys av förslaget för att kunna bedöma hur barns rättigheter påverkas, inte minst i förhållande till de risker som lyfts fram i remissen kring att barn i familjer med försörjningsstöd inte kommer få ta del av den ekonomiska förbättringen. Samma sak gäller barn i familjer med löneutmätning. En barnkonsekvensanalys behöver därför även belysa konsekvenserna av detta för barns rättigheter samt föreslå åtgärder för att kompensera för eventuella negativa konsekvenser.

4.6 Konsekvenser för enskilda

Promemorian fastställer följande: *När det gäller hushåll med försörjningsstöd kan den ekonomiska situationen förbli oförändrad eftersom det ekonomiska biståndet minskas i samma utsträckning som tilläggsbidraget höjer bostadsbidraget. En förlängning av tilläggsbidraget kan dock bidra till att fler familjer kan klara sin försörjning utan ekonomiskt bistånd från kommunen.* Rädda Barnen anser att det är mycket viktigt att kommuner inte sänker ekonomiskt bistånd till barnfamiljer i samma utsträckning som höjningen av bostadsbidraget. Särskilt som riksnormen för försörjningsstöd, trots en betydande höjning, inte räknats upp i takt med hur inflationen drabbar familjer med lägst inkomster. Barn vars vårdnadshavare har löneutmätning kan drabbas på ett liknande sätt, som barn i familjer med försörjningsstöd, om förbehållsbeloppet sänks motsvarande en höjning av bostadsbidraget. Det innebär att barn i störst ekonomisk utsatthet riskerar gagnas minst av ett höjt bostadsbidrag.

4.8 Konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden

FN:s konvention om barnets rättigheter

Detta förslag går väl i linje med en av FN:s Barnrättskommittés senaste rekommendationer, som kom tidigare i år och som rör artikel 26 och 27 om barnets rätt till en skälig levnadsstandard: "...36.

Noting with appreciation the measures taken to address child poverty, the Committee recommends that the State party:

- (a) *Further strengthen its policies to ensure that all children have an adequate standard of living, including by increasing social benefits for single-parent households, asylum-seeking children, children with an irregular residence status and children from foreign backgrounds, developing measures to prevent homelessness and expeditiously providing adequate and long-term social housing and other support measures for families in need..."³*

De Globala Målen - Agenda 2030

² Artikel 26 i barnkonventionen om barns rätt till social trygghet samt artikel 27 i barnkonventionen om skälig levnadsstandard

³ tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2FC%2FSWE%2FCO%2F6-7&Lang=en
s11

Detta förslag är ett litet steg i riktningen i enlighet med delmål 1.2: Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner⁴

Behov av permanenta familjepolitiska reformer för barnfamiljer med låg inkomst

I Rädda Barnens rapport *Välfärd inte för alla*⁵ 6 från juni 2019 redovisas ekonomisk utsatthet bland barn och deras familjer på nationell nivå. Inkomstjämligheten bland barnhushållen har, med viss variation, rent allmänt sett ökat i Sverige under en lång följd av år.⁶

Försäkringskassans senaste socialförsäkringsrapporter visar att den ekonomiska familjepolitiken i allt lägre utsträckning lever upp till sina övergripande mål om fattigdomsreducering och minskade skillnader mellan hushåll, sett över en längre tid. Ett blygsamt trendbrott kan identifieras från 2019, troligtvis tack vare tillfälligt höjda bostadsbidrag.⁷

Av regeringens förslag framgår att tilläggsbidraget till barnfamiljer bedöms utgöra ett stöd av extraordinär karaktär och därför lämnas under en begränsad tidsperiod. Åtgärder för detta syfte kommer att vara fortsatt relevanta även efter den 31 december 2024. Utifrån tillgänglig kunskap drar Rädda Barnen slutsatsen att de familjepolitiska insatserna allt sämre förmår att leva upp till de officiella målsättningarna som Sverige åtagit sig att leva upp till, om alla barns rätt att växa upp under ekonomiskt rimliga villkor.

Barn i hemlöshet

Socialstyrelsen rapporterar i sin senaste hemlöshetsundersökning som presenterades den 1 februari i år att: *över 9 400 barn ... har minst en förälder som är i en hemlöshetsituation. Fler än 1 800 av dessa barn vistades helt eller delvis med sina föräldrar på olika akuta eller tillfälliga boenden under den vecka som mätningen gjordes...*

Samt att:

*"Antalet barn som är med om en vräkning har ökat årligen sedan den förra hemlöshetskartläggningen 2017 och under 2022 var det 575 barn i familjer som vräktes från sina boenden."*⁸

Rädda Barnen har under flera års tid lyft de problem som uppstår för barn som växer upp under otrygga boendeförhållanden. I Rädda Barnens rapport från 2017 *"En plats att kalla hemma: barnfamiljer i bostadskrisens skugga"*⁹ belyste vi dessa problem ytterligare. I rapporten konstaterade vi att det finns ett starkt samband mellan fattigdom och osäkra boendeförhållanden, samt att denna problematik leder till ökade risker att barn inte får andra rättigheter tillgodosedda på lämpliga sätt. Många bostadslösa familjer nekas hjälp av socialtjänsten eller undviker att söka hjälp av olika orsaker. Dessa familjer hyr ofta rum eller lägenheter på den svarta bostadsmarknaden eller bor hos släktingar eller vänner. Detta ökar

⁴ [Agenda 2030 | Mål 1 | Ingen fattigdom - Regeringen.se](#)

⁵ [Rapport Välfärd inte för alla | Rädda Barnen \(raddabarnen.se\)](#)

⁶ Rapport – Barnhushållens ekonomi – resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken 2022 Försäkringskassans sidan 17

⁷ [Barnhushållens ekonomi – Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken 2023 \(Svar på Regeringsuppdrag – Dnr FK 2023/002329\) \(forsakringskassan.se\)](#) s 36

⁸ [Hemlösheten fortsatt kvar på hög nivå - Socialstyrelsen](#)

⁹ [barnfattigdomsrapport enplatsattkallahemma 2017_radda_barnen.pdf \(raddabarnen.se\)](#)

risken för att man flyttar ofta, saknar en stadigvarande adress och inte kan tillgodogöra sig familjepolitiska stöd, som bostadsbidrag.

Rädda Barnen anser, som vi framförde i vårt remissvar om tillfällig höjning av bostadsbidraget såväl 2020, 2021, 2022 som 2023 att det är oerhört angeläget att det görs en kartläggning av barn i hemlöshet, inklusive vilka insatser för barn i hemlöshet som behöver göras, särskilt i kristider. Rädda Barnen ser med stor oro hur vräkningar av barn ökar trots en tidigare nollvision från regeringen med brett stöd i riksdagen.

Tidigare utredningsförslag som är relevanta i detta sammanhang

Rädda barnen befärar att många barnfamiljer inte vågar ansöka om bostadsbidrag för att det de är oroliga att senare bli återbetalningsskyldiga. I *SOU: 2021:101 Träffsäkert - Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet* föreslås att beslut om slutligt bostadsbidrag tas löpande varje månad i stället för preliminära beslut som sedan stäms av mot beslut om slutlig skatt. Bostadsbidraget räknas alltså om varje månad i stället för, som i dag, endast när sökande anmäler nya uppgifter. Rädda Barnen vill starkt rekommendera att regeringen framgent beaktar möjligheterna för just sådana förändringar. Vi välkomnar också reformer i enlighet med den bostadssociala utredning som regeringen presenterade våren 2022, *SOU 2022:14 Sänk tröskeln till en god bostad - Betänkande av utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning*, där vi såg att barnrättsperspektivet i praktiken, gavs stor tyngd.

Stockholm 28 mars 2024

U. Rickardsson

Ulf Rickardsson, chef Effekt och Påverkan Rädda Barnen